

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ وَّعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

حسابداری خرید و فروش

رشته حسابداری

گروه بازرگانی و امور اداری

شاخه فنی و حرفه‌ای

پایه دهم دوره دوم متوسطه

پودمان ۱

حسابداری خرید کالا

شماره:		فروشگاه کیلان		شماره: ۴۷		شماره: ۴۷			
تاریخ: ۹۵۰۸/۲۴		رسید ورود کالا به انبار		تاریخ: ۹۵۰۸/۲۴		تاریخ: ۹۵۰۸/۲۴			
مدیریت محترم جناب آقای احتراماً بدینوسیله به اطلاع می‌رساند فلام مشروحه ذیل به انبار واصل گردید است. تلفات نسبت به رویت و تأیید آن اقدام فرمایید. توسط واحد تیار تکمیل می‌گردد.				شماره: ۴۷ تاریخ: ۹۵۰۸/۲۴				شماره: ۴۷ تاریخ: ۹۵۰۸/۲۴	
توضیحات				شرح				شرح	
تایید	قبول	واحد	تعداد	واحد	مقدار	واحد	مقدار		
رد	✓	عدد	۲۰۰	عدد	۲۰۰	عدد	۲۰۰		
		عدد	۶۵۰	عدد	۱۵۰	عدد	۱۵۰		
		عدد	۲۲۰	عدد	۲۲۰	عدد	۲۲۰		
		عدد	۸۰۰	عدد	۸۰۰	عدد	۸۰۰		
		عدد	۵۰۰	عدد	۵۰۰	عدد	۵۰۰		
		عدد	۵	عدد	۵	عدد	۵		
		پسته	۶	پسته	۶	پسته	۶		
تایید کننده (مدیریت):				جمع کل: ۲۸۱۲۰۰۰				جمع کل: ۲۸۱۲۰۰۰	
ثبت کننده (حسابداری):				تأیید کننده:				تأیید کننده:	
تعمیر کننده (انبار):				اعضای خریدار:				اعضای فروشنده:	

شرکت‌ها از لحاظ نوع فعالیت به سه دسته **خدماتی، بازرگانی و تولیدی** تقسیم می‌شوند.

هر شرکتی که به **فرید و فروش کالا** بپردازد در شمار شرکت‌های **بازرگانی** قرار می‌گیرد.

فعالیت اصلی این شرکت‌ها فرید انواع **مواد خام، فراورده‌ها و یا کالاهای سافته شده از تولیدکننده و یا عمده فروش، و عرضه آن** به فریدار است.

این گونه شرکت‌ها در شکل و ممتوای کالاهایی که فریداری و به فروش می‌رسانند (به غیر از بسته بندی و نظایر آن) **تغییری ایجاد نمی‌کنند**، بلکه کالاها را فریداری، ممل و انبار نموده و به مشتریان تمویل می‌دهند.

فرید کالا عبارت است از کلیه فعالیت‌های مربوط به تهیه و تمویل کالا در ازای پرداخت یا تعهد پرداخت بهای آن.

در بسیاری از شرکت‌ها عملیات فرید **توسط دایره فرید/دایره تدارکات** انجام می‌شود. این دایره در هر سازمانی نقش مهم و مموری جهت تهیه کالا و خدمات دارد.

برای ثبت فرید کالا باید اسناد و مدارک مثبت آن در اختیار باشد. در صورت مساب‌ها، رسیدها و فاکتورها که به عنوان اسناد و مدارک مثبت فرید رد و بدل می‌شوند.

در این شرکت‌ها نیاز به اماناس معمولاً از **کارت مساب کالا (کاردکس)** استخراج می‌شود. کارت مساب کالا تعداد مویودی هر کالا را نشان می‌دهد و در آن تعداد مداول و مداکتر مجاز مویودی کالا ثبت می‌شود و هرگاه تعداد مویودی به مد تعیین شده برسد، نسبت به فرید آن اقدام می‌شود.

نفسترین اقدام برای شروع فرایند فرید کالا تنظیم **برگ (فرم) درفواست فریداست**.

وامد تدارکات پس از وصول برگ درفواست فرید از انبار که به امضای مجاز مسنولین رسیده باشد، نسبت به فرید اقدام می‌کند. **در برگ درفواست فرید**، فهرست و مشخصات کالاهای مورد نیاز درج شده است و می‌توان گفت **مهم ترین مستند و مدرک فرید است**.

فرم استعلام بها: فرمی است که در آن مشخصات و مقدار کالای مورد تقاضای شرکت درج شده و قیمت، شرط فروش و تاریخ تمویل کالا از فروشنده آن استعلام می‌شود.

پیش فاکتور: پیش فاکتور سند یا صورت مسابی است که فروشنده کالا یا خدمات به عنوان پیشنهاد فروش یا تعیین ارزش کالا یا خدمات و شرایط فروش با تعیین مدت اعتبار پیش فاکتور به درفواست فریدار و به نام وی صادر می‌نماید.

فاکتور فروش: فاکتور فروش از جمله اسناد مثبتی است که معمولاً در فرم یا برگ مفصوصی ماوی مشخصات فریدار و فروشنده، کالای مورد معامله و... برای ثبت فرید کالا استفاده می‌شود.

این سند توسط تأمین کننده (فروشنده) کالا و خدمات صادر می‌شود و در اختیار فریدار قرار می‌گیرد.

فرم رسید انبار: فرمی است که توسط وامد انبار تنظیم می‌شود و بیانگر ورود و تمویل اماناس به انبار می‌باشد.

یکی از مسائل مهم در امبرای نظام مالیات بر ارزش افزوده گرفتن **مجوز از سازمان امور مالیاتی** است، یکی از این مجوزها گواهینامه ثبت نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده است.

بعد از اتمام مراحل ثبت نام و تکمیل پرونده مالیاتی در سازمان امور مالیاتی (دایره مالیات بر ارزش افزوده)، اشخاص حقیقی و یا حقوقی باید مجوز لازم برای اعمال قانون مالیات بر ارزش افزوده را داشته باشند، در غیر این صورت دریافت مبلغ مالیات بر ارزش افزوده غیر قانونی بوده و **نیاید** در صورت مساب فروشنندگان منظور شود.

کلیه رویدادهای ثبت شده در دفاتر شرکت باید مبتنی بر اسناد و مدارک مثبت باشد.

آیین نامه معاملات به منظور مشخص شدن نظام کلی نحوه فرید کالا یا دریافت خدمات از ارائه کنندگان آنها در داخل و خارج از کشور و همچنین فروش کالا و خدمات در شرکت‌ها تنظیم می‌شود.

تمامی معاملات در شرکت اعم از فرید و فروش کالا و خدمات و یا دارایی‌ها باید براساس مراحل تعیین شده و نیز رعایت دستورات مندرج در این آیین نامه انجام پذیرد و باید برمسب مورد به تشخیص مقامات مسنول و تصمیم گیرنده برسد.

آیین نامه معاملات متناسب با **تغییر شرایط بازار و اهداف سازمان در فواصل زمانی معینی اصلاح و به روز می‌شود تا همواره کیفیت مطلوب آن مفظ گردد**.

طبقه بندی فرید با توجه به نرخ تورم و شرایط بازار و با پیشنهاد مدیرعامل و تصویب هیئت مدیره شرکت تعیین می شود. فرید کالا یا خدمات داخلی از عرضه کنندگان داخلی از نظر مبلغ به سه طبقه معاملات جزئی، معاملات متوسط و معاملات عمده تقسیم می شود.

طبقه بندی فرید براساس قلمرو جغرافیایی:

۱) فرید کالا از عرضه کنندگان داخلی (فرید داخلی)

۲) فرید کالا از عرضه کنندگان خارجی (فرید خارجی)

فرید داخلی: مدیریت فرید باید بتواند اقلام مورد نیاز را از عرضه کنندگان مطمئن و قابل اعتماد تهیه کند. و عواملی مانند کیفیت محصول، قیمت، فناوری، تمویل به موقع و مانند آنها را مورد توجه قرار دهد. زمانی که کالا و یا خدمات با ویژگی های مورد نظر در داخل کشور وجود داشته باشد، دایره تدارکات، آنها را از عرضه کنندگان داخلی خریداری می کند.

فرید خارجی: در برفی موارد شرکت ها برای پاسخ گویی به نیاز مشتریان و تأمین نیاز مصرف کنندگان، اقدام به فرید کالا از کشورهای دیگر می نمایند که اصطلاحاً فرید خارجی نامیده می شود. فریدهای خارجی نسبت به فریدهای داخلی، فرایند کاملاً متفاوت و پیچیده تری دارند و در نتیجه ریسک فریدهای خارجی بیش از فریدهای داخلی می باشد. اقدام برای انجام فریدهای خارجی بر عهده دایره امور بازرگانی است.

روش های فرید کالا:

روش های متنوعی برای فرید کالاها در شرکت های بازرگانی به کار می رود که از جمله می توان به فرید نقد، فرید نسبه (اعتباری)، فرید از طریق پیش پرداخت ها و فرید اقساطی اشاره کرد.

۱) **فرید نقد:** هرگاه بهای کالای مورد معامله همزمان با تمویل کالا به صورت نقد به فروشنده پرداخت شود، فرید نقد انجام شده است.

۲) **فرید نسبه (اعتباری):** اگر پس از دریافت کالا، خریدار تعهد نماید که بهای کالای مورد معامله را در زمان معینی (مدت مورد توافق طرفین) به فروشنده پرداخت نماید، فرید نسبه انجام شده است.

۳) **فرید از ممل پیش پرداخت ها:** ممکن است قبل از اینکه کالا خریداری و تمویل شرکت شود، کل بهای فرید و یا قسمتی از بهای آن پرداخت شود. در این حالت، فرید کالا از ممل پیش پرداخت صورت گرفته است.

۴) **فرید اقساطی:** معامله ای است که در آن خریدار پس از دریافت کالا تعهد می نماید در سررسیدهای مشخصی بهای کالا را به صورت اقساط به فروشنده پرداخت نماید. ممکن است در فریدهای اقساطی بخشی از مبلغ همزمان با فرید کالا پرداخت و مابقی به صورت اقساط پرداخت گردد.

نرخ فرید کالا: عبارت است از نرزی که در بازار رقابتی برای تمویل هر واحد کالا پرداخت می شود.

سایر هزینه های مرتبط با فرید کالا (مفارج ضروری) ممکن است شامل هزینه بارگیری کالا، بیمه، ممل، تفریبه و عوارض گمرکی باشد.

متداول ترین هزینه ای که خریدار در ارتباط با فرید کالا متحمل می شود، هزینه ممل کالا به داخل شرکت است. هزینه ای را که خریدار بابت ممل کالا پرداخت می نماید، **هزینه**

ممل کالای خریداری شده می نامند. و معمولاً به **عهده فریدار** است. یکی از مدارک اصلی ممل و نقل کالا **بارنامه (صورت ممل کالا)** می باشد که توسط شرکت های ممل و نقل صادر می شود.

***بهای تمام شده کالای خریداری شده** شامل قیمت فرید فاصل، ممل، بیمه و نظیر آن است.

موجودی کالا همان اجناس خریداری شده هستند که در جریان عادی عملیات و امد تجاری به قصد فروش نگهداری می شوند.

شرکت های بازرگانی اقلام موجودی کالا را خریداری و بدون تغییر شکل (یا تا حد انجام تغییراتی مانند بسته بندی) به فروش می رسانند.

طبقه بندی موجودی ها اساساً به نوع فعالیت شرکت بستگی دارد.

ممکن است یک دارایی در شرکتی به عنوان موجودی کالا شناسایی شود، در حالی که همان دارایی در شرکتی دیگر، عنوان دیگری از دارایی ها داشته باشد.

اهمیت مومودی کالا: مومودی کالا بخش عمده ای از دارایی های بسیاری از وامدهای تجاری را تشکیل می دهد. بنابراین نحوه شناسایی و ارزیابی مناسب آن، از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد.

سیستم های نگهداری مومودی کالا:

سیستم ادواری:

در این سیستم، مقدار مومودی ها فقط در پایان هر دوره از طریق شمارش فیزیکی مشخص می گردد و ارزش ریالی آنها با استفاده از یکی از روش های ارزشیابی مومودی ها، تعیین می شود.

در این روش اطلاع از مبلغ و مقدار کالای مومود در انبار در طول دوره مالی به راحتی امکان پذیر نیست.

در صورت نیاز به اطلاعات مقدراری و ریالی مومودی ها، نیاز به شمارش فیزیکی آنها و ارزش گذاری وجود خواهد داشت که مستلزم صرف وقت و هزینه و احتمالاً توقف عملیات خواهد بود.

در این سیستم برای محاسبه بهای تمام شده کالای فریداری شده، ابتدا باید فرید فالص (کل فرید منهای تفیفات نقدی فرید و برگشت از فرید و تفیفات) را محاسبه کرد و سپس هزینه حمل کالای فریداری شده و سایر هزینه های مرتبط را به آن اضافه نمود تا بهای تمام شده کالای فریداری شده به دست آید.

با توجه به مطالب گفته شده، رابطه های زیر را کامل کنید.

(الف) $(\dots + \dots)$ - خرید کالا = خرید خالص

(ب) سایر هزینه های مرتبط + هزینه حمل کالای خریداری شده + خرید خالص = \dots

در سیستم ادواری برای ثبت معاملات مربوط به فرید و بهای تمام شده کالای فریداری شده نگهداری می شوند، عبارت اند از:

مساب فرید کالا

مساب هزینه ممل کالای فریداری شده

مساب برگشت از فرید و تفیفات

مساب تفیفات نقدی فرید

کاربرد سیستم ادواری:

کاربرد این سیستم صرفاً در شرکت هایی مناسب است که تنوع اقلام کالا زیاد و به طور نسبی کم ارزش هستند، همچنین در بعضی صنایع نظیر فرده فروشی ها، رستوران ها، داروخانه ها و نظایر آنها که امکان نگهداری مدارک تفصیلی مومودی ها وجود ندارد، مناسب است.

فرید کالا در سیستم ادواری:

در سیستم ادواری، کالاهایی که طی دوره مالی برای فروش فریداری می شود، در مسابی به نام فرید کالا ثبت می شود.

فرید اقلام دیگر دارایی مانند ملزومات، اثاثه تجاری و مانند آنها که برای استفاده در عملیات واحد فریداری می شوند در مساب دارایی مربوطه منظور می شوند، زیرا مساب فرید کالا فقط اختصاص به فرید کالاهایی دارد که شرکت قصد فروش آنها را دارد.

هزینه ممل کالای فریداری شده در سیستم ادواری

هزینه ممل در سیستم ادواری به مساب هزینه ممل کالای فریداری شده ثبت می شود.

هزینه ممل کالای فریداری شده را می توان مستقیماً به مساب فرید هم منظور نمود، ولی روش متداول، ثبت در مسابی جداگانه تحت عنوان هزینه ممل کالای فریداری شده است.

این روش اطلاعات مفیدی برای کنترل و بررسی فریدها و هزینه های ممل جهت تصمیم گیری در اختیار مدیران قرار می دهد.

برای تعیین بهای تمام شده کالای خریداری شده، مانده این حساب به مانده فرید کالا اضافه می شود.

هنگام فرید کالا معمولاً یکی از حالات زیر اتفاق می افتد:

الف) فریدار، وجه کالای خریداری شده را به صورت نقد پرداخت کند (فرید نقد)

ب) فریدار، پرداخت وجه کالای خریداری شده را در موعد معینی تعهد کند (فرید نسبی)

ج) فریدار، قسمتی از مبلغ را پرداخت و مابقی آن را تعهد کند و یا برای آن اسناد تجاری (اسناد پرداختی) صادر نماید.

د) فریدار، قبل از تمویل کالا کل بهای فرید و یا قسمتی از بهای آن را پرداخت نماید. (پیش پرداخت)

الف) سند مسابرداری فرید کالا به صورت نقد:

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید کالا		xx	
		موجودی نقد			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از کارخانه / شرکت					

ب) سند مسابرداری فرید کالا به صورت نسبی:

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید کالا		xx	
		حساب های پرداختی تجاری			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نسبی از کارخانه / شرکت ...					

پرداختی های تجاری و غیرتجاری:

مساب های پرداختی تجاری (بستانکاران تجاری) بیانگر بدهی های وامد تجاری بوده که در اثر فرید نسبی مواد، کالا و خدمات به وجود آمده و برای آنها چک و سفته صادر نشده است.

نمونه دیگر از بدهی ها، اسناد پرداختی تجاری می باشد و زمانی ایجاد می شود که وامد تجاری در ازای فرید نسبی مواد، کالا و خدمات، چک مدت دار و یا سفته صادر کرده باشد.

بنابراین اصطلاح تجاری برای عملیات اصلی وامد تجاری به کار می رود. عملیات اصلی در یک شرکت بازرگانی فرید و فروش کالا است مساب ها و اسناد پرداختی تجاری در اثر

فرید نسبی کالا ایجاد می شود. برای فرید سایر دارایی ها مانند ملزومات، اثاثه، ماشین آلات، سافتمان و ... چون این عملیات غیرتجاری محسوب می شود، استفاده از عنوان

سایر مساب های پرداختی برای ثبت این گونه عملیات مناسب تر است.

برای تفکیک معاملات اصلی و مرتبط از معاملات فرعی و غیرمرتبط، به ترتیب عناوین مساب های پرداختنی و سایر مساب های پرداختنی به کار برده می شود.

ح) سند مسابرداری در مالتی که قسمتی از مبلغ معامله نقداً پرداخت می شود و برای بقیه اسناد تجاری (سفته و چک مدت دار) صادر شود.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند مسابرداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید کالا		xx	
		موجودی نقد			xx
		اسناد پرداختنی			xx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید کالا از کارخانه / شرکت ...					

د / ۱) سند مسابرداری در مالتی که فریدار بخشی از مبلغ فرید را قبل از دریافت کالا پرداخت می کند.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند مسابرداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید کالا		xx	
		موجودی نقد			xx
جمع:					
شرح سند: پیش پرداخت بابت خرید کالا از کارخانه / شرکت ...					

د / ۲) سند مسابرداری دریافت کالا از محل پیش پرداخت ها:

هنگام تمویل کالا از فروشنده، مساب پیش پرداخت فرید، به میزان مبلغ پرداخت شده قبلی، بستانکار می گردد.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند مسابرداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید کالا		xx	
		موجودی نقد			xx
		پیش پرداخت خرید کالا			xx
جمع:					
شرح سند: بابت دریافت کالا از محل پیش پرداخت ها					

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه حمل کالای خریداری شده		xx	
		موجودی نقد			xx
جمع:					
شرح سند: بابت پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده به شرکت حمل و نقل / آقای					

سند مسابرداری فرید در مالی که فرید به قصد استفاده دافلی صورت می گیرد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		دارایی (اثاثه، ملزومات و ...)		xx	
		موجودی نقد / سایر حساب های پرداختنی			xx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید دارایی (اثاثه، ملزومات و ...)					

سیستم دائمی:

سیستم دائمی سابقه ای مستمر و لمظه به لمظه از تغییرات (افزایش یا کاهش) در موجودی کالا را نگهداری می کند.

در سیستم دائمی علاوه بر استفاده از مساب های دفترکل و یا معین، مدارک دیگری (کارت مساب کالا) جداگانه برای هر یک از انواع موجودی ها نگهداری می شود و **ارزش**

مقداری و ریالی موجودی کالا در هر مقطع زمانی از دفاتر قابل استفراف است.

از این رو می توان کنترل مطلوب تری بر موجودی کالای انبار داشت، در صورت استفاده از سیستم دائمی، شمارش عینی موجودی کالا (انبارگردانی) تنها به منظور اثبات صحت

میزان موجودی ها، از طریق مقایسه آنها با مدارک مسابرداری ضروری است.

در صورت وجود هر گونه اختلاف، موضوع باید پیگیری گردد و از طریق اصلاح مدارک سیستم دائمی (کارت ها و دفاتر معین) اختلاف رفع شود تا این مدارک با شمارش عینی

اقدام مطابقت کند.

کاربرد سیستم دائمی:

در گذشته، سیستم دائمی عمدتاً در مورد کالاهای گران قیمت کاربرد داشت اما امروزه اکثر وامدهای تجاری به لطف وجود نرم افزارهای مسابرداری، به این سیستم روی آورده

اند، این نرم افزارها به مسابداران کمک می کند تا بدون اشتباه و با هزینه ای کمتر از سیستم های دستی به پردازش مبادلات بزرگ موجودی کالا بپردازند.

در واقع این سیستم، کنترل دافلی را ارتقا و کارایی را نیز افزایش می دهد زیرا همیشه اطلاعات مربوط به مقدار و مبلغ فرید و بهای تمام شده مواد و کالا در اختیار بوده و

مدیران بهتر می توانند تصمیم گیری نمایند.

موهودی کالا در سیستم دائمی :

در سیستم دائمی کلیه فرید ها مستقیماً به مساب موهودی کالا منظور می شود و مسابی به نام فرید کالا نگهداری نمی شود. در این سیستم هزینه ممل به جای اینکه به مساب هزینه ممل کالای فریداری شده منظور شود، به مساب موهودی کالا منظور می شود. همچنین سایر مخارج از جمله مخارج بازرگیری کالا، بیمه ممل و ... در مساب موهودی کالا ثبت می شوند.

****** در این سیستم در زمان فرید کالا، مساب موهودی کالا **بدهکار** می شود. **هزینه ممل کالای فریداری شده، تفیفات نقدی فرید و برگشت از فریدو تفیفات** در یک مساب جداگانه نگهداری نمی شوند (برعکس سیستم ادواری)، بلکه هنگام تمقق به مساب موهودی کالا منظور می شوند. مانده موهودی کالا در پایان دوره همواره **بدهکار** فواهد بود.

الف) سند مسابداری فرید کالا به صورت نقد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موهودی کالا		xx	
		موهودی نقد			xx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از کارخانه / شرکت					

ب) سند مسابداری فرید کالا به صورت نسیه:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موهودی کالا		xxx	
		حساب پرداختی			xxx
جمع: ثبت بابت خرید نسیه کالا					

ج) (سند مسابداری درمالتی که فریدار بفشی از مبلغ فرید را قبل از دریافت کالا پرداخت می کند.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید کالا		xx	
		موهودی نقد			xx
جمع:					
شرح سند: پیش پرداخت بابت خرید کالا از کارخانه / شرکت ...					

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی کالا		***	
		پیش پرداخت خرید کالا			***
جمع: ثبت بابت خرید کالا از محل پیش پرداخت					

هزینه حمل کالای خریداری شده در سیستم ادواری به حساب منظور و در سیستم دائمی به حساب منظور می شود.

صدور سند مسابرداری پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده در سیستم دائمی:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی کالا		xx	
		موجودی نقد			xx
جمع: xx xx					
شرح سند: بابت پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده					

ردیف	شرح	سیستم نگهداری موجودی کالا
۱	کالای خریداری شده به حساب «خرید کالا» منظور شده است.	ادواری
۲	هزینه حمل کالا به حساب «هزینه حمل کالای خریداری شده» منظور شده است.	
۳	کالای خریداری شده به حساب «موجودی کالا» منظور شده است.	
۴	هزینه حمل کالا به حساب «موجودی کالا» منظور شده است.	

ردیف	سیستم ادواری			سیستم دائمی		
	شرح	بدهکار	بستانکار	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	خرید کالا موجودی نقد / حساب های پرداختی بابت خرید کالا	xx	xx	موجودی کالا موجودی نقد / حساب های پرداختی بابت خرید کالا	xx	xx
۲	هزینه حمل کالای خریداری شده موجودی نقد / حساب های پرداختی پرداخت بابت هزینه حمل	xx	xx	موجودی کالا موجودی نقد / حساب های پرداختی پرداخت بابت هزینه حمل	xx	xx

مطابق ماده ۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده، ارزش افزوده عبارت است از تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات فریداری یا تمصیل شده در یک دوره معین.

مالیات بر ارزش افزوده چیست؟ مالیات بر ارزش افزوده مالیات غیرمستقیمی است که مصرف کننده (فریدار) آن را به همراه بهای فرید اماناس و خدمات می پردازد و دریافت کننده (فروشنده) موظف است مقدار مالیات دریافتی را به دولت پرداخت کند.

از آنجا که فروشنده نیز ضمن فرید اولیه چنین مالیاتی را پرداخته است ولی مصرف کننده نهایی ممسوب نمی شود، او مق دارد کل مالیات های ارزش افزوده پرداختی خود را از کل مالیات بر ارزش افزوده های دریافتی کسر کرده و مابه التفاوت را به دولت بپردازد. مأفذ مناسبه مالیات، بهای (روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق مالیات می باشد.

مالیات و عوارض خرید: مالیات و عوارض متعلق به خرید کالاها و خدمات مشمول مالیات و عوارض برای فعالیت های اقتصادی مؤدی در یک دوره معین.
عوارض: مبالغی که به موجب قانون مالیات بر ارزش افزوده به همراه مالیات برای شهرداری ها و دهیاری ها وضع می شود.
اعتبار مالیاتی: مالیات و عوارضی که مؤدی بابت خرید کالا یا خدمت پرداخت می نماید.
معافیت مالیاتی: عدم تعلق مالیات و عوارض بر کالاها و خدمات به موجب قانون مالیات بر ارزش افزوده. بنابراین به جز کالاها و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده، کلیه کالاها و خدمات، مشمول اخذ مالیات و عوارض ارزش افزوده خواهند بود.

«در زمان خرید کالا، مبلغ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده تحت سرفصل سایر حساب های دریافتنی ثبت (بدهکار) می شود، چون مبالغی که بابت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در زمان خرید پرداخت می شود، جزء مطالبات شرکت محسوب می شود».

سند مسابرداری فرید کالا در سیستم ادواری مالی که کالا مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده است:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت			شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)	
		خرید کالا		xx		
		سایر حساب های دریافتنی - مالیات بر ارزش افزوده		xx		
		موجودی نقد			xx	
جمع:						
				xx	xx	

شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از کارخانه/ شرکت

سند مسابرداری فرید کالا در سیستم دائمی مالی که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده است:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی کالا		xx	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xx	
		موجودی نقد			xx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از شرکت / کارخانه...					

تعریف بیمه: بیمه به مفهوم اطمینان از امکان انتقال خسارت وارده از حوادث احتمالی و ناخواسته به فرد یا سازمان دیگری می باشد.

دریک تقسیم بندی کلی، بیمه به دو دسته بیمه های اجتماعی و بیمه های بازرگانی (اختیاری) تقسیم بندی می شود.

انواع بیمه نامه های مرتبط با موجودی کالا عبارت اند از: بیمه آتش سوزی و صاعقه، بیمه سرقت، بیمه سیل، بیمه نابابی و ... در ادامه به تعریف دو بیمه آتش سوزی و سرقت پرداخته می شود:

بیمه آتش سوزی: رشته ای از بیمه است که بیمه گر طی آن در قبال دریافت حق بیمه، جبران خسارت های وارد شده بر دارایی های بیمه گذار را در اثر آتش سوزی، صاعقه و انفجار تعهد می نماید. بیمه آتش سوزی ممکن است فطرات اضافی همچون سیل، زلزله، طوفان، تگرگ، سرقت، ترکیدگی لوله های آب، ضایعات ناشی از برف و باران و موارد دیگری را نیز تحت پوشش قرار دهد.

بیمه سرقت: این نوع بیمه نامه، فطر سرقت و فساراتی که در اثر سرقت به بیمه گذار وارد می شود، را تعهد می نماید. معمولاً بیمه سرقت با سایر بیمه نامه ها ترکیب می شود که از رایج ترین آنها ترکیب با بیمه آتش سوزی است.

در مواردی ممکن است شرکت قبل از دریافت کالا و فدمات و یا وقوع هزینه، نسبت به پرداخت وجه آن اقدام نماید. مبلغ پرداخت شده در مساب پیش پرداخت مربوطه منظور و به عنوان دارایی شناسایی می گردد. در نتیجه مبلغی که بابت حق بیمه در ابتدا پرداخت می شود، تحت عنوان **پیش پرداخت بیمه** ثبت می شود.

صورت سند مسابرداری بیمه موجودی کالا:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت بیمه		xx	
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده		xx	
		موجودی نقد			xx
جمع:					
شرح سند: بابت خرید بیمه نامه.....					

پودمان ۲

حسابداری فروش کالا

مجموعه اقداماتی که برای تمویل کالا از جانب فروشنده به مشتری (فریدار) انجام می شود، **فروش کالا** نام دارد.

دارایی هایی که در شرکت به قصد استفاده نگهداری می شوند، اگر به دلایلی (از جمله معاوضه، عدم امتیاج، از رده خارج شدن دارایی و...) فروخته شوند، به مساب همان دارایی منظور می شوند.

بنابراین در شرکت های بازرگانی مساب فروش کالا صرفاً برای کالاهایی مورد استفاده قرار می گیرد که **به قصد فروش فریداری شده** باشند، نه مصرف و یا استفاده در شرکت.

دو حالت کلی برای فروش کالا و محصولات وجود دارد:

۱) **فروش داخلی:** به معنی تمویل و فروش کالا به مشتریان در داخل کشور است.

۲) **فروش خارجی (صادراتی):** به معنی فروج کالا از قلمرو گمرکی کشور می باشد.

روش های فروش کالا

وامدهای تجاری در جریان چرخه عملیاتی خود روش های مختلفی را برای فروش کالا به کار می گیرند، این روش ها ممکن است به صورت **نقد، نسیه (اعتباری)، از طریق پیش دریافت، اقساطی و یا امانی** انجام شود.

فروش صرفاً به یکی از این روش ها محدود نمی شود و احتمال دارد به صورت ترکیبی از **نقد و نسیه و یا نقد و اقساط** انجام شود.

۱) **فروش نقد:** هم زمان با تمویل کالا، وجه آن از مشتری دریافت می شود.

۲) **فروش نسیه:** هنگام تمویل کالا، مشتری تعهد می کند که وجه آن را در زمان معینی (با توافق طرفین) پرداخت کند.

۳) **فروش از طریق پیش دریافت:** اگر طبق قرارداد و قبل از تمویل کالا به مشتریان، مبلغی از آنان دریافت شود، به این مبلغ دریافت شده، پیش دریافت فروش می گویند که ممکن است معادل بخشی از بهای کالا و یا کل بهای آن باشد.

۴) **فروش اقساطی:** در فروش اقساطی مبلغ فروش کالا به صورت اقساط دریافت می شود. ممکن است در زمان فروش کالا، بخشی از مبلغ به صورت نقد دریافت شود و باقی مانده مبلغ، قسط بندی شود.

۵) **فروش امانی:** در این حالت، مالک کالا (آمر)، کالا را برای فروش به شخص دیگری (مق العمل کار) ارسال می کند و مق العمل کار، کالای دریافتی را به نیابت از طرف آمر به فروش می رساند و درصدی از مبلغ فروش را به عنوان کارمزد دریافت می کند.

(درصد سود × بهای تمام شده خرید) + بهای تمام شده خرید = قیمت فروش

اعتبارسنجی مشتریان:

معمولاً شرکت ها برای آنکه بتوانند برنامه ریزی کافی و مناسبی در فصول وصول مطالبات خود داشته باشند، فروش های اعتباری را با تأیید امور اداری (وامد اعتبارات) انجام می دهند.

به این ترتیب که وامد مذکور برای هر یک از مشتریان سقف اعتبار تعریف می کند تا مشتری نتواند بیش از سقف تعیین شده، فرید داشته باشد.

تعیین سقف اعتبار از طریق اعتبارسنجی مشتریان صورت می گیرد.

اعتبارسنجی مشتریان، اطلاعات مورد نیاز در فصول سابقه، توان مالی و نحوه پرداخت تعهد آنها را فراهم می کند.

قرارداد فروش کالا: برهه ای است که مشخصات طرفین قرارداد، محل اجرا، نحوه پرداخت، مدت قرارداد و... در آن درج می شود. در واقع این قرارداد وظایف و تعهدات هر یک از طرفین قرارداد را مشخص می کند.

فرم سفارش فروش کالا (درخواست فروش): از آنجایی که امکان تمویل کالا بلافاصله بعد از سفارش یا درخواست فرید کالا به دلایلی از جمله استقرار کالا در انبار و در دسترس نبودن آن و یا عدم موجودی کافی، وجود ندارد، معمولاً درخواست مشتریان در هنگام سفارش کالا در این فرم درج می شود.

مواله انبار: برای فروج کالا از شرکت، انباردار مواله انبار را (معمولاً براساس فاکتور فروش) تنظیم کرده و پس از تأیید مقامات مجاز، مندرجات مواله را به مشتری تمویل می دهد. این مواله بیانگر فروج کالا از انبار است.

تفهیفات فروش: کاهش بخشی از مبلغ فروش کالا که از سوی فروشنده به فریدار اعطا می شود، **تفهیف** نام دارد.

مسابرداری فروش کالا:

در شرکت های بازرگانی برای ثبت معاملات مربوطه به فروش کالا و مناسباً فروش فاصل معمولاً مساب های زیر نگهداری می شوند:

۱) فروش کالا

۲) برگشت از فروش و تفهیفات

۳) تفهیفات نقدی فروش

* شرکت هایی که محصولات خود را با تضمین و گارانتی به فروش می رسانند، مساب های هزینه و ذخیره گارانتی محصولات را نیز نگهداری می کنند.

وامدهای تجاری معادل قیمت کالاهایی را که در طول دوره به فروش می رسانند در مسابی تمت عنوان **فروش کالا یا درآمد فروش** ثبت می کنند و ماهیت این مساب بستانکار است.

فرایند شناسایی درآمد فروش کالا مطابق با **اصل تمقق درآمد** است، طبق این اصل، درآمد بدون توجه به زمان دریافت وجه نقد شناسایی می شود.

مطابق اصل تمقق درآمد، پیش دریافت از مشتریان، درآمد دوره ممسوب نمی شود، این مبلغ در دوره دریافت به عنوان **بدهی** مبنی بر انتقال کالا یا ارائه خدمات در آینده گزارش می گردد.

در دوره یا دوره هایی که کالا یا خدمات مربوطه تمویل یا ارائه شوند، مبلغ پیش دریافت به مساب درآمد (فروش) منظور می شود.

برای اغلب شرکت ها، زمان مناسب برای شناسایی درآمد، مقطع فروش (زمان تمویل کالا به مشتری) می باشد. به عنوان مثال در فروش نقدی، درآمد هم زمان با دریافت وجه نقد شناسایی می شود، یا در فروش نسبه بعد از تعهد فریدار مبنی بر پرداخت وجه نقد می توان نسبت به شناسایی درآمد اقدام کرد.

اصطلاح تجاری برای آن گروه از مساب ها و اسناد دریافتی به کار می رود که در نتیجه **فروش کالا یا ارائه خدمات به صورت نسبه و مرتبط با فعالیت اصلی شرکت** ایجاد شده باشد. در واقع این مساب ها (**مساب های دریافتی و اسناد دریافتی**) معرف مطالبات وامد تجاری از مشتریان است. بنابراین ماهیت هر دو مساب بدهکار می باشد.

عملیات اصلی یک شرکت بازرگانی فرید و فروش کالا است. مساب های دریافتی، تجاری در اثر فروش نسبه کالا ایجاد می شود. فروش سایر دارایی ها مانند ملزومات، اثاثه، ماشین آلات، سافتمان و ... استفاده از عنوان **سایر مساب های دریافتی** برای ثبت عملیات مناسب تر است. چون این عملیات غیرتجاری ممسوب می شود بنابراین برای

تفکیک معاملات اصلی از فرعی و غیرمرتبط بهتر است **مساب های دریافتی و سایر مساب های دریافتی** عناوین به کار برده شود.

۱) هنگام فروش کالا به صورت نسبه در مقابل تعهد شفاهی خریدار، حساب بدهکار و اگر سفته دریافت شود، حساب بدهکار می شود.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی نقد		xx	
		درآمد فروش کالا			xx
جمع:					
شرح سند: بابت فروش نقدی کالا به شرکت/آقای....					

صدور سند مسابرداری فروش کالا در حالت نسیه (مبنی بر تعهد شفاهی فریدار):

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های دریافتی		xx	
		درآمد فروش کالا			xx
جمع:					
شرح سند: بابت فروش نسیه کالا به شرکت/آقای ...					

صدور سند مسابرداری فروش کالا به صورت نسیه و در ازای دریافت سفته:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضامائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		اسناد دریافتی		xx	
		درآمد فروش کالا			xx
جمع:					
شرح سند: بابت فروش نسیه کالا به شرکت/آقای ...					

صدور سند مسابرداری زمانی که بابت تمویل و فروش محصولات در آینده، مبلغی پیش دریافت می شود:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی نقد		xx	
		پیش دریافت فروش کالا			xx
جمع:					
شرح سند: بابت پیش دریافت از شرکت / آقای....					

هنگام تمویل کالا به مشتری، پیش دریافت فروش به میزان مبلغ دریافت شده قبلی، بدهکار می گردد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		پیش دریافت فروش کالا		***	
		درآمد فروش کالا			***
جمع:					
شرح سند: ثبت بابت فروش کالا از محل پیش دریافت					

براساس قانون، فروشندگان موظف اند عوارض و مالیات بر ارزش افزوده را نسبت به مبلغ فروش فاصل مناسبه و از فریداران دریافت نمایند. وامدهای تجاری در زمان فرید کالا، این مبالغ را تمت سرفصل سایر مساب های دریافتی ثبت (بدهکار) می کنند و در زمان فروش کالا، مبالغ دریافت شده بابت **عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش**، تمت سرفصل **سایر مساب های پرداختی** ثبت (بستانکار) می شود.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی نقد		xx	
		درآمد فروش کالا			xx
		سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده			xx
جمع:					
شرح سند: بابت فروش نقدی کالا به شرکت/آقای ...					

در این سیستم هنگام فروش کالا دو ثبت لازم است:

ثبت اول بر اساس قیمت فروش کالا و ثبت دوم بر اساس بهای تمام شده کالای فروش رفته انجام می شود.

در سیستم دائمی، بهای تمام شده کالا، پس از هر بار فروش، مماسبه و در ستون صادره کارت مساب کالا ثبت می شود و مبلغ آن به بدهکار مساب بهای تمام شده کالای فروش رفته و بستانکار موجودی کالا منظور می شود.

بهای تمام شده کالای فروش رفته: تمامی هزینه های متمم شده و مرتبط در یک دوره مالی برای تمصیل کالاهای فروش رفته، بهای تمام شده کالای فروش رفته نام دارد.

اگر سیستم دائمی باشد، سند مسابرداری به صورت زیر ثبت می شود:

شماره سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:		شرکت ...		سند حسابداری	
تاریخ سند:		تعداد ضمام:					
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)		
		موجودی نقد / حساب های دریافتی		xx			
		درآمد فروش کالا			xx		
		بهای تمام شده کالای فروش رفته		xx			
		موجودی کالا			xx		
جمع:				xx	xx		
شرح سند: بابت فروش کالا به شرکت / آقای ...							

****عوارض و مالیات بر ارزش افزوده تأثیری در ثبت بهای تمام شده کالاهای فروش رفته ندارد.**

در سیستم دائمی، هنگام فروش کالا، موجودی کالا (افزایش ، کاهش) یافته و بهای تمام شده کالای فروش رفته (افزایش ، کاهش) می یابد.

***هزینه ممل کالای فروش رفته:** اگر براساس توافق، فروشنده، هزینه ممل کالای فروش رفته را پرداخت نماید، این هزینه به عنوان هزینه های ممل کالای فروش رفته ثبت می شود.

هزینه ممل کالای فروش رفته: ازبابطی با بهای تمام شده کالای فروش رفته ندارد.

***چون این هزینه در سود و زیان به عنوان هزینه های توزیع و فروش گزارش می شود ولی هزینه ممل کالای فریداری شده از آنجا که در بهای تمام شده کالای فریداری شده دفالت داده می شود روی بهای تمام شده کالای فروش رفته تأثیر می گذارد.**

سیستم دائمی			سیستم ادواری			رویداد
بستانکار	بدهکار	شرح	بستانکار	بدهکار	شرح	
xx	xx	موجودی نقد / حساب های دریافتی فروش کالا	xx	xx	موجودی نقد / حساب های دریافتی فروش کالا	بابت فروش کالا
xx	xx	بهای تمام شده کالای فروش رفته موجودی کالا			ثبتي انجام نمی گیرد	بابت بهای تمام شده کالای فروش رفته

پودمان ۳

حسابداری تنظیم کارت حساب کالا

کاردکس کالا							
کد کالا را وارد کنید:		H15		گزارش از تاریخ:		۱۳۹۴-۱۰-۱	
شماره صفحه:		۱		تا تاریخ:		۱۳۹۴-۱۰-۸	
ردیف	تاریخ	شماره سند	سند	نوع سند	مقدار وارده	مقدار صادره	ماده
۱	۱۳۹۴-۱۰-۱			موجودی ابتدای دوره	۲۵۶		۲۵۶
۲	۱۳۹۴-۱۰-۲	۱۴۰۰۱	حواله	فروش		۴۱۰	۴۶
۳	۱۳۹۴-۱۰-۳	۱۳۰۰۳	رسید	خرید	۱۵۰۰		۱۵۴۶
۴	۱۳۹۴-۱۰-۴	۱۴۰۰۲	حواله	فروش		۱۵۴۶	۰
۵	۱۳۹۴-۱۰-۴	۱۳۰۰۴	رسید	خرید	۱۸۵۰		۱۸۵۰

به کارتی که در آن تمامی اطلاعات درباره گردش و وضعیت موجودی کالا در انبار، برای هر نوع کالا به طور جداگانه، به منظور اطلاع از مقدار کمی و ارزش ریالی کالاهای وارده،

صادر و موجودی و همچنین ممل، نگهداری آنها ثبت می شود **کارت مساب کالا یا کاردکس کالا** گفته می شود.

تمامی عملیات ورود و خروج یک کالا در کارت مساب همان کالا ثبت می شود.

تاریخ (روز و ماه): در این قسمت تاریخ ورود و خروج کالا بر حسب روز و ماه درج می شود. ستون شرح: نوع رویداد شامل خرید، فروش، برگشت از خرید، برگشت از فروش و... در این ستون درج می شود. در صورتی که کالا از قبل موجودی داشته باشد در این ستون قبل از موارد ذکر شده عنوان موجودی ابتدای دوره درج می شود.

ستون وارده (خرید) کارت حساب کالا: در ستون وارده (خرید) کارت حساب کالا، مبالغ خرید کالا و هزینه حمل کالای خریداری شده و برگشت از خرید ثبت می شود. در این ستون با کسر نمودن مجموع برگشت از خرید، از مجموع خریدها (و هزینه حمل کالای خریداری شده در صورت وجود) می توان بهای تمام شده کالای خریداری شده را به دست آورد.

ستون صادره (فروش): تعداد فروش، بهای تمام شده هر واحد که بر اساس یکی از روش های قیمت گذاری در هر بار فروش تعیین می شود و همچنین بهای تمام شده کل کالای فروش رفته در این ستون درج می شود. در صورتی که برگشت از فروش وجود داشته باشد، در این ستون به صورت منفی درج می شود.

موجودی (باقیمانده): در این ستون تعداد کالای باقیمانده و بهای تمام شده آن درج می شود. در هر رویداد، تعداد و مبلغ موجودی باقیمانده به صورت زیر تعیین می شود:

تعداد فروش رفته - موجودی های آماده برای فروش (تعداد موجودی ها قبل از فروش) - تعداد موجودی باقیمانده

بهای تمام شده کالای آماده برای بهای تمام شده موجودی پایان

بهای تمام شده کالای فروش رفته - فروش (بهای کل موجودی ها قبل از فروش) = دوره (بهای کل موجودی باقیمانده)

رسید انبار: این فرم، توسط انباردار در زمان تمویل کالا به انبار تنظیم شده و بیانگر مقدار و مشخصات کالای وارده به انبار می باشد.

بهای تمام شده کالای خریداری شده:

بهای تمام شده کالای خریداری شده شامل تمام مخارجی است که برای رساندن کالا به وضعیتی که آماده فروش گردد، صرف می شود. این مخارج شامل قیمت خرید و تمامی هزینه های مرتبط با آن است.

* لازم به یادآوری است که تفهیفات تجاری از قیمت خرید کسر می شود، زیرا موجودی کالا باید به بهای تمام شده ثبت گردد.

ستون وارده (خرید) کارت مساب کالا؛ در ستون وارده (خرید) کارت مساب کالا مبالغ خرید کالا و هزینه ممل کالای خریداری شده و برگشت از خرید ثبت می شود. در این ستون با کسر نمودن مجموع برگشت از خرید، از مجموع خریدها (هزینه ممل کالای خریداری شده در صورت وجود) می توان بهای تمام شده کالای خریداری شده را به دست آورد.

مواله انبار:

این فرم بعد از دریافت تمویل کالا **درخواست تمویل کالا** به متقاضی یا فریدار، توسط انباردار صادر می شود که به منزله **تأیید نهایی فروج کالا از انبار** می باشد. **مواله انبار فقط از نظر مقداری و یا تعدادی، توسط انباردار تکمیل می شود و در سیستم مسابرداری، ارزش ریالی آن مشخص شده و ثبت می گردد.** لازم به ذکر است که اگر کالای درخواست شده برای مصرف داخلی از انبار خارج شود، **مواله مصرفی** صادر گردیده و در صورتی که برای فروش از انبار خارج شود، **مواله فروج** صادر خواهد شد.

با توجه به مطالب گفته شده در این فصل، «رسید انبار» برای رویداد تهیه و «حواله انبار» برای تهیه می شود.

در برخی شرکت ها ممکن است به جای رسید انبار، عناوین دیگری همچون قبض انبار یا اعلامیه رسید کالا استفاده شود و به جای **حواله انبار** ممکن است عناوین دیگری همچون اعلامیه صدور کالا، **حواله خروج کالا از انبار، حواله فروج و یا رسید تحویل کالا به مشتری،** استفاده شود.

بهای تمام شده کالای فروج رفته
تمامی هزینه های متحمل شده و مرتبط در یک دوره مالی برای تحصیل کالاهای فروج رفته، بهای تمام شده کالای فروج رفته نام دارد.

موجودی کالای ابتدای دوره ۵۰۰،۰۰۰ ریال، موجودی کالای پایان دوره ۸۰۰،۰۰۰ ریال و بهای تمام شده کالای خریداری شده ۱،۶۰۰،۰۰۰ ریال است. موارد زیر را تعیین نمایید.
بهای تمام شده کالای آماده برای فروج:
بهای تمام شده کالای فروج رفته:

شرح	ستون وارده	ستون صادره	ستون موجودی
بهای تمام شده کالای فروج رفته			
بهای تمام شده کالای خریداری شده			
بهای تمام شده موجودی پایان دوره			

ستون موجودی			ستون صادره			ستون وارده			رویداد
بی تأثیر	کاهش	افزایش	بی تأثیر	کسر می شود	افزافه می شود	بی تأثیر	کسر می شود	افزافه می شود	
-	-	✓	-	-	-	-	-	✓	خرید
									برگشت از فروش
✓	-	-	✓	-	-	✓	-	-	هزینه حمل کالای فروش رفته
									برگشت از خرید
									مالیات بر ارزش افزوده
									هزینه حمل کالای خریداری شده
									فروش

ستون صادره (فروش) کارت مساب کالا: در ستون صادره (فروش) کارت مساب کالا، با توجه به اینکه بهای تمام شده کالای فروش رفته و موارد برگشت از فروش در تاریخ های مختلف به صورت جداگانه ثبت گردیده اند، می توان با کسر نمودن مجموع برگشت از فروش، از مجموع فروش، تعداد و بهای تمام شده کالای فروش رفته را از این ستون نتیجه گرفت.

ستون موجودی کارت مساب کالا: با توجه به اینکه پس از هر بار وارده به انبار یا صادره از انبار، تأثیر این تغییر در ستون موجودی اعمال گردیده است، بنابراین در ردیف آخر ستون موجودی همواره به طور مستقیم می توان تعداد و بهای تمام شده موجودی پایان دوره را مشاهده کرد.

روش های قیمت گذاری، مبتنی بر اصل بهای تمام شده است و باید توجه داشت که هر یک از این روش ها، مفتض مناسبه بهای تمام شده کالای فروش رفته و موجودی کالای پایان دوره می باشد.

روش های قیمت گذاری عینی مستلزم شمارش فیزیکی موجودی کالای انبار است، که به آن **انبارگردانی** گفته می شود.

بهای تمام شده کالای فروش رفته تمامی هزینه های متمم شده و مرتبط در یک دوره مالی برای تمصیل کالاهای فروش رفته، بهای تمام شده کالای فروش رفته نام دارد.

(ا) روش اولین صادره از اولین وارده

در این روش کالا به همان ترتیبی که وارد انبار شده، از انبار خارج می شود.

فرض بر این است که کالاهایی که زودتر فریداری شده اند، زودتر هم فروخته می شوند و کالاهایی که دیرتر فریداری شده اند، دیرتر فروخته می شوند و یا در موجودی کالای پایان دوره باقی می مانند.

تصویر ۶-۳- جریان بهای تمام شده در روش اولین صادره از اولین وارده

بنابراین می توان نتیجه گرفت که در این روش، مبنای مناسبه بهای تمام شده کالای فروش رفته به ترتیب قیمت موجودی کالای ابتدای دوره و فریدهای اولیه (فریدهای قدیمی) می باشد و مبنای مناسبه بهای تمام شده موجودی کالای پایان دوره، قیمت آفرین فریدها می باشد.

در شرکت هایی که کالاهای آنها ماهی تاریخ انقضای در معرض فاسد شدن، از مد افتادن و یا از رده خارج شدن قرار دارند، استفاده از روش اولین صادره از اولین وارده مناسب می باشد.

حال اگر روش اولین صادره از اولین وارده را به خوبی متوجه شده باشید، با حذف واژه نادرست جمله زیر را کامل کنید:

«در روش اولین صادره از اولین وارده فرض می شود کالایی که (زودتر / دیرتر) خریداری شده، (زودتر / دیرتر) به فروش می رسد و موجودی پایان دوره از (اولین / آخرین) خریدهها تشکیل شده است.»

۲) روش اولین صادره از آفرین وارده

در این روش بر عکس روش اولین صادره از آفرین وارده فرض بر این است که کالاها از ممل آفرین فریدهایی که وارد انبار شده، خارج می شود و باقیمانده (موجودی پایان دوره) مربوط به قدیمی ترین فریدها (اولین فریدها) و موجودی ابتدای دوره می باشد. پس می توان نتیجه گرفت در این روش مبنای مناسبه بهای تمام شده کالاهای فروش رفته، قیمت آفرین فریدها و مبنای مناسبه بهای تمام شده موجودی کالای پایان دوره، می تواند قیمت فریدهای اول دوره و یا موجودی ابتدای دوره باشد.

تصویر ۹-۳- جریان بهای تمام شده در روش اولین صادره از آخرین وارده

در روش اولین صادره از آفرین وارده، بهای تمام شده موجودی کالای پایان دوره از ممل موجودی کالای ابتدای دوره و فریدهای اولیه قیمت گذاری می شود.

۳) روش میانگین موزون

در روش میانگین، گردش بهای تمام شده کالای فروش رفته و بهای تمام شده موجودی پایان دوره بر مبنای ترکیبی از قیمت های فرید قدیمی و جدید می باشد و کاربرد آن به روش نگهداری موجودی ها نیز بستگی دارد، اگر واحد تماری از سیستم ادواری استفاده نماید، برای ارزیابی موجودی ها روش میانگین موزون سالانه، شش ماهه و ... را به کار می گیرد، زیرا در سیستم ادواری شمارش فیزیکی کالا در پایان دوره انجام می شود و میانگین موزون قیمت یک واحد را تنها در پایان دوره می توان تعیین نمود. در سیستم ادواری در پایان دوره میانگین موزون از تقسیم بهای تمام شده کالاهای آماده برای فروش (موجودی کالای ابتدای دوره + بهای تمام شده کالای خریداری شده طی دوره) بر تعداد کالای آماده برای فروش به دست می آید.

$$\text{میانگین موزون قیمت یک واحد} = \frac{\text{بهای تمام شده کالای آماده برای فروش}}{\text{تعداد کالای آماده برای فروش}}$$

تعداد موجودی کالای پایان دوره × میانگین موزون قیمت یک واحد = بهای تمام شده موجودی کالای پایان دوره
 تعداد کالاهای فروخته شده × میانگین موزون قیمت یک واحد = بهای تمام شده کالای فروش رفته

- ۱] روش میانگین موزون در سیستم و روش میانگین متحرک در سیستم کاربرد دارد.
- ۲] در روش میانگین پس از هر بار ورود نرخ جدیدی محاسبه می‌شود.
- ۳] تفاوت بین روش میانگین موزون و میانگین متحرک در تعیین بهای تمام شده یک واحد را بیان کنید.

در سیستم دائمی ورود و خروج مقادیر موجودی ها به طور مستمر ثبت می‌شود و اطلاعات و سوابق موجودی ها در این سیستم به هنگام است. برای این منظور فرم کارت مساب کالا در این سیستم مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مبالغ ستون صادره (فروش) در کارت مساب کالا بر مبنای بهای تمام شده (نه قیمت فروش) و با استفاده از روش های قیمت گذاری، مناسبه می‌شود.

ریال	سیستم ادواری	ریال	سیستم دائمی
xx	موجودی کالای ابتدای دوره	xx	موجودی کالای ابتدای دوره
xx	اضافه می‌شود: بهای تمام شده کالای خریداری شده	xx	اضافه می‌شود: بهای تمام شده کالای خریداری شده
xx	بهای تمام شده کالای آماده برای فروش	xx	بهای تمام شده کالای آماده برای فروش
(xx)	کسر می‌شود: موجودی کالای پایان دوره	(xx)	کسر می‌شود: بهای تمام شده کالای فروش رفته
xx	بهای تمام شده کالای فروش رفته	xx	موجودی کالای پایان دوره

روش میانگین ممتزک در سیستم دائمی:

در صورت به کارگیری سیستم دائمی، روش میانگین ممتزک (سیار) یک واحد کالا قابل اعمال می‌باشد.

در سیستم دائمی پس از هر بار ورود (فرد، برگشت از فروش) ضرورت دارد میانگین ممتزک بهای تمام شده یک واحد کالا مناسبه و در کارت مساب کالا ثبت شود. این میانگین پس از هر بار ورود کالا، از طریق تقسیم بهای تمام شده کالای آماده برای فروش بر تعداد کالای آماده برای فروش در آن زمان تعیین می‌شود. بهای تمام شده کالاهای فروش رفته مادامی که کالای جدیدی خریداری نشده باشد، بر اساس نرخ میانگین ممتزکی فواهد بود که از قبل مناسبه شده است.

روش شناسایی ویژه:

این روش در محیقت جریان های واقعی بهای تمام شده را ردیابی می‌کند. در این روش دقیقاً مشخص می‌شود که کالای خارج شده از انبار با چه قیمتی خریداری شده است و کالاهای پایان دوره موجود در انبار مربوط به کدام فریده می‌باشد. چون در این روش بهای تمام شده هر واحد در زمان تمصیل به تفکیک مشخص می‌شود، جریان بهای تمام شده با جریان واقعی کالاها منطبق می‌باشد و زمانی که تعداد و تنوع اقلام موجودی کالا قابل توجه نیست، کاربرد دارد.

این روش برای اقلام گران بها و قابل تفکیک از قبیل جواهرات، خودرو و... کاربرد بیشتری دارد.

روش شناسایی ویژه در هر دو سیستم ادواری و دائمی موجودی ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما بیشتر در سیستم دائمی موجودی ها که شناسایی تفکیک بهای تمام شده هر یک از اقلام خاص فروش رفته قابل تمصیص می‌باشد، کاربرد عملی دارد.

امروزه با نصب برهسب قیمت کالا و بارکد بر روی تک تک اقلام کالای خریداری شده، به کمک رایانه و براساس سیستم نرم افزار مربوط، می‌توان بهای تمام شده کالاهای فروخته شده و بهای تمام شده موجودی های باقیمانده را به راحتی تعیین نمود.

«روش شناسایی ویژه بر جریان واقعی بهای تمام شده مبتنی است نه جریان فرضی»

در هر یک از روش های بیان شده فرض بر این بود که شرکتها می توانند موجودیهای خود را شمارش کنند اما ممکن است به دلایلی (از جمله سیل، زلزله، آتش سوزی، صاعقه و...) موجودیها از بین رفته و یا شمارش آنها مستلزم صرف وقت و هزینه های هنگفتی باشد یا اینکه برای تهیه صورت های مالی میان دور های، شمارش موجودیها مقرون به صرفه نباشد و مدیریت نیاز به برآورد موجودی کالا داشته باشد.

در چنین شرایطی ضرورت دارد بدون شمارش فیزیکی، مبلغ موجودی پایان دوره و بهای تمام شده کالای فروش رفته برآورد گردد.

برای این منظور یکی از روش های سود ناخالص (سود ناویژه) یا فرده روشی مورد استفاده قرار می گیرد.

پودمان ۴

حسابداری تعدیلات خرید کالا

برگشت از خرید							
تاریخ:				شماره:			
نام / شرکت تأمین کننده:				نام انبار:			
ردیف	شماره فرم درخواست کالا	کد کالا	شرح کالا	واحد	تعداد	شماره فرم عدم انطباق	توضیحات
							
امضای تحویل گیرنده:				تأیید انبار:			
توزیع نسخ:							
۱- انبار		۲- پشتیبانی		۳- مالی و اداری			

مستندات برگشت از فرید کالا:

کالاهای برگشتی پس از تأیید مقامات مجاز برگشت داده می شود. برای این منظور باید برگ درخواست جنس از انبار، مواله انبار و فرم برگشت از فرید تنظیم شود. لازم است وامد مسابرداری قبل از صدور سند مسابرداری فرم برگشت از فرید را از لحاظ امضاهای مجاز کنترل و آن را با فرم مواله انبار مطابقت دهد.

همچنین فاکتوری از طرف فروشنده بابت کالاهای برگشتی به فریدار ارسال می شود. این فاکتور از جانب فریدار فاکتور برگشت از فرید و از جانب فروشنده فاکتور برگشت از

فروش نام دارد.

کالاهای برگشت شده به فروشندهگان (برگشت از فرید) در سیستم ادواری، به بستانکار مساب برگشت از فرید و تفهیفات و در سیستم دائمی به بستانکار مساب موجودی کالا منظور می شود.

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد / حساب های پرداختی		xx	
		برگشت از خرید و تخفیفات			xx
جمع:					
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					

صدور سند مسابرداری برگشت از فرید و تفیفات در سیستم ادواری برای کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد / حساب های پرداختی ⁽¹⁾		xx	
		برگشت از خرید و تخفیفات ⁽²⁾			xx
		سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده ⁽³⁾			xx
جمع:					
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					

۱) مبلغ موجودی نقد / حساب های پرداختی شامل مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات (قیمت تمام شده کالاهای برگشتی) و مبلغ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده می باشد:

$$\text{مجموع نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده} \times (\text{مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات} + \text{مبلغ برگشت از موجودی نقد / حساب های پرداختی}) = \text{مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات}$$

۲) معادل قیمت تمام شده کالاهای برگشتی به حساب برگشت از خرید و تخفیفات منظور می شود.

۳) مجموع نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده \times مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات = مبلغ مالیات بر ارزش افزوده

از آنجا که برگشت از فرید باعث کاهش بهای تمام شده کالای خریداری شده می شود در ستون **وارد (فرید)** کارت مساب کالا به صورت منفی درج می شود.

****نرخ این کالا معادل نرخ صدور (فروش) کالا در تاریخ برگشت می باشد، در واقع قیمت کالای برگشتی همانند صدور (فروش) کالا از انبار مطابق روش های قیمت گذاری تعیین می شود.**

****یعنی از نظر قیمت گذاری هیچ تفاوتی بین صدور کالا و برگشت کالا به فروشنده وجود ندارد.**

در این حالت ممکن است به دلیل افتلاف بین مبلغ فرید کالا و مبلغی که از مساب موهودی ها کسر می شود، مغایرتی ایجاد شود که در این صورت، مبلغ افتلاف به بدهکار

یا بستانکار مسابی تمت عنوان **مغایرت نرخ انبار** منظور شده و در پایان دوره این **مساب به بهای تمام شده کالای فروش رفته** منتقل می شود.

الف) صدور سند مسابرداری برگشت از فرید با فرض اینکه کالا مشمول مالیات بر ارزش افزوده نباشد:

مبلغ دریافتی فروشنده > کارت کالا

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت پخش مواد غذایی میناب سند مسابرداری			شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمانت:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد		***	
		مغایرت انبار		*	
		موجودی کالا			****
جمع:					
شرح سند: ثبت بابت برگشت کالای خریداری شده					

مبلغ دریافتی فروشنده < کارت کالا

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت پخش مواد غذایی میناب سند مسابرداری			شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمانت:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد		****	
		موجودی کالا			***
		مغایرت انبار		*	
جمع:					
شرح سند: ثبت بابت برگشت کالای خریداری شده					

در سیستم دائمی هنگام برگشت از فرید، مبلغ موهومی کالا از کارت مساب کالا استفرآج می شود و با فروشنده با نرخ تاریخ فرید تسویه می گردد.

چنانچه مبلغ تسویه با مبلغ موهومی کالا متفاوت باشد، اختلاف مسب مورد در بدهکار یا بستانکار مساب مغایرت نرخ انبار ثبت می شود.

مغایرت انبار بستانکار = کارت کالا > مبلغ دریافتی از فروشنده

مغایرت انبار بدهکار = کارت کالا < مبلغ دریافتی از فروشنده

برگشت دادن کالای خریداری شده و تففیف دریافتی به علت معیوب بودن کالا ماهیت یکسانی دارند. هر دو باعث کاهش فرید از یک طرف و افزایش موهومی نقد و یا کاهش بدهی از طرف دیگر می شوند.

تففیفات رایج در فرید:

تففیف به معنی کم کردن قسمتی از بهای کالا است که معمولاً به درخواست فریدار و با توافق فروشنده صورت می گیرد. شرکت های بازرگانی برای افزایش حجم فروش و

تسریع در وصول مطالبات خود به رو شهای گوناگونی به مشتریان خود تففیف می دهند که انواع رایج آن به شرح زیر است.

برای محاسبه بهای تمام شده کالای خریداری شده، هر یک از این تففیفات از بهای فرید کسر می شوند.

● در دفاتر ثبت نمی شود.	۱- تخفیف تجاری
● در دفاتر ثبت نمی شود.	۲- تخفیف توافقی (چانه زنی)
● در سیستم ادواری در حسابی به نام «تخفیفات نقدی خرید» ثبت می شود و در سیستم دائمی در حساب «موجودی کالا» ثبت می گردد.	۳- تخفیف نقدی
● در سیستم ادواری در حسابی به نام «برگشت از خرید و تخفیفات» ثبت می شود و در سیستم دائمی در حساب «موجودی کالا» ثبت می گردد.	۴- تخفیف نابابی (عیب و نقص)

تففیف تجاری:

اعطای تففیف تجاری توسط فروشندگان با هدف جذب مشتری و کسب سهم بیشتر از بازار در رقابت با سایر رقبای ماضر در بازار، انجام می شود. چون این تففیف قبل از قطعی

شدن معامله اعطا می شود، در دفاتر فریدار و فروشنده ثبت نمی شود.

در این موارد مبلغ فرید و فروش پس از کسر تخفیفات در دفاتر ثبت می شود.

تففیف تجاری ممکن است به چه شیوه هایی اعمال شود؟

۱) دریافت تففیف با تومه به جمع مبلغ فروش به هر مشتری در طول یک دوره (ماهانه، سه ماهه یا سالانه)

۲) تخفیفات زمانی برای مثال فروشگاه های بهاره یا پاییزه به مشتریانی که در مدت معینی فرید نمایند، درصدی یا مبلغی را به عنوان تففیف اعطا می کنند در عمل شرکت ها

و فروشگاه ها، لیست قیمت (فهرست بها) را برای هر یک از کالاهای خود تهیه می نمایند، چنانچه فریدار شرایطی را که فروشنده در نظر دارد، رعایت نماید، درصدی از قیمت

رسمی به عنوان تففیف به وی اعطا می شود، به این تففیف، تففیف تجاری می گویند.

تففیف توافقی (چانه زنی):

در زمان معامله کالا، ممکن است فریدار و فروشنده روی قیمت کالا چانه زنی کنند، و نهایتاً به مبلغی کمتر از قیمت متعارف کالا توافق کنند. مبلغ تففیف دریافتی در این

معامله تففیف توافقی یا چانه زنی نام دارد.

تففیف نقدی:

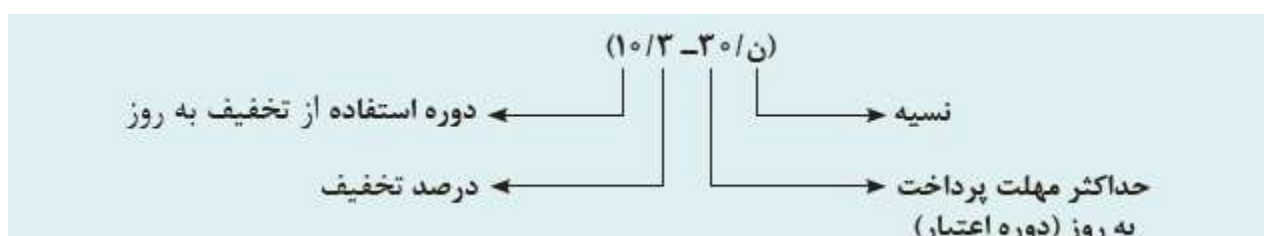
در مواردی که امکان فرید نقدی وجود ندارد، فرید به صورتنسیه (اعتباری) انجام می شود. در این شرایط فروشندگان برای تسریع در وصول مطالبات خود به مشتریانی که مبلغ

فاکتور فروش را قبل از موعد مقرر و طی مدتی معین از تاریخ فاکتور پرداخت کنند، تففیفی می دهند که به آن تففیف نقدی می گویند.

در واقع تففیف نقدی یک امتیاز برای فریدار محسوب می شود، چون استفاده از آن باعث صرفه جویی نقدی می شود.

چنانچه مشتری ظرف این مدت بدهی خود را پرداخت نکند، مشمول این تففیف نمی شود و کل مبلغ صورت مساب را باید پرداخت کند. در صورتی که فریدار از این تففیف

استفاده کند مقداری از وجه نقد خود را صرفه جویی کرده است.

در دفاتر خریدار، تخفیفات نقدی اخذ شده از فروشندگان در ازای پرداخت فاکتورهای خرید در دوره تخفیف، به دست می آید و در دفاتر خریدار در سیستم ادواری به بستانکار حساب «تخفیفات نقدی خرید» و در سیستم ثبت دائمی به بستانکار حساب «موجودی کالا» منظور می شود. در سیستم ادواری، تخفیفات نقدی خرید به عنوان کاهنده حساب خرید، از این حساب کسر می شود.

نمونه فرمود با تخفیفات نقدی فرید به دو روش است:

(۱) روش فاصل فرید:

در این روش در زمان فرید، مبلغ تخفیفات نقدی از مساب موهودی کالا (در سیستم دائمی) و مساب فرید کالا (در سیستم ادواری) و مساب های پرداختی کسر می شود تا به مبلغ فاصل ثبت شوند.

(۲) روش نافالص فرید:

در این روش فرید به صورت نافالص (بدون کسر تخفیفات نقدی) مطابق مبلغ فاکتور ثبت می شود و مبلغ تخفیفات نقدی فرید در زمان تمقق (زمان پرداخت بدهی در دوره تخفیف) شناسایی می شود.

از لحاظ تئوری، روش فاصل نسبت به روش نافالص روشی مناسب تر است، چون مطابق با اصول پذیرفته شده مسابرداری (اصل بهای تمام شده) می باشد.

از مساب تخفیفات نقدی فرید تنها زمانی استفاده می شود که پرداخت بدهی در دوره تخفیف صورت گیرد. در صورتی که پرداخت بدهی خود را بعد از دوره تخفیف پرداخت نماید، مشمول این تخفیف نمی شود و کل بدهی را باید پرداخت نماید؛ در این حالت مساب های پرداختی بدهکار و موهودی نقد، بستانکار می شود.

سند مسابرداری تخفیفات نقدی فرید (پرداخت بدهی در دوره تخفیف) در سیستم ادواری (کالاهای غیرمشمول مالیات بر ارزش افزوده):

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		حساب های پرداختی		xx	
		تخفیفات نقدی خرید*			xx
		موجودی نقد			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت پرداخت بدهی در دوره تخفیف					

صدور سند مسابرداری تخفیفات نقدی فرید در سیستم دائمی (کالاهای غیرمشمول مالیات بر ارزش افزوده):

در این سیستم مبلغ تخفیفات نقدی فرید در بستانکار مساب موهودی کالا ثبت می شود.

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		حساب های پرداختی		xx	
		موجودی کالا			xx
		موجودی نقد			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت پرداخت بدهی در دوره تخفیف					

تفییف نابابی (عیب و نقص کالا):

در مواردی ممکن است کالای خریداری شده معیوب بوده و فریدار برای اینکه کالای معیوب را برگشت دهد درخواست تفییف از فروشنده نماید. به این گونه تفییفات که برای عدم برگشت کالاهای معیوب دریافت می شود، تفییفات نابابی فرید می گویند.

حساب برگشت از خرید و تخفیفات، معادل قیمت کالاهای برگشت شده به فروشنندگان و تخفیفات اخذ شده از آنان برای عدم برگشت کالاهای معیوب ایجاد می شود. در سیستم ادواری برای رسیدن به بهای تمام شده خرید، حساب برگشت از خرید و تخفیفات از حساب خرید کالا کسر می شود.

بهای تمام شده کالای خریداری شده در سیستم ادواری:

xx	خرید ناخالص
(xx)	کسر می شود: برگشت از خرید و تخفیفات
(xx)	تخفیفات نقدی خرید
xx	خرید خالص
xx	اضافه می شود: هزینه حمل کالای خریداری شده
xx	بهای تمام شده کالای خریداری شده

- ۱ خرید خالص = - خرید ناخالص
- ۲ بهای تمام شده کالای خریداری شده = هزینه حمل کالای خریداری شده +
- ۳ = برگشت از خرید و تخفیفات + تخفیفات نقدی خرید + خرید خالص
- ۴ خرید خالص = - بهای تمام شده کالای خریداری شده
- ۵ = تخفیفات نقدی خرید - خرید خالص - خرید ناخالص

ردیف	حساب	سیستم ادواری	سیستم دائمی
۱	فروش کالا	✓	✓
۲	موجودی کالا		
۳	خرید کالا		
۴	بهای تمام شده کالای فروش رفته		
۵	تخفیفات نقدی خرید		
۶	برگشت از خرید و تخفیفات		

مقایسه ثبت های کالاهای غیرمشمول مالیات بر ارزش افزوده:

رویداد	سیستم ادواری	سیستم دائمی
برگشت از خرید	موجودی نقد / حساب های پرداختی xx برگشت از خرید و تخفیفات xx	موجودی نقد / حساب های پرداختی xx موجودی کالا xx مغایرت نرخ انبار xx
پرداخت بدهی در دوره تخفیف	حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx تخفیفات نقدی خرید xx	حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx موجودی کالا xx
پرداخت بدهی بعد از دوره تخفیف	حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx	حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx
دریافت تخفیف به دلیل عدم برگشت کالا (تخفیف نابابی)	موجودی نقد / حساب های پرداختی xx برگشت از خرید و تخفیفات xx	موجودی نقد / حساب های پرداختی xx موجودی کالا xx

سیستم دائمی	سیستم ادواری	رویداد
موجودی نقد / حساب های پرداختی xx موجودی کالا xx معایرت نرخ انبار xx سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده ^۲ xx	موجودی نقد / حساب های پرداختی ^۱ xx برگشت از خرید و تخفیفات ^۲ xx سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده ^۳ xx	برگشت از خرید
حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx موجودی کالا xx سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده xx	حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx تخفیفات نقدی خرید xx سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده ^۴ xx	پرداخت بدهی در دوره تخفیف
حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx	حساب های پرداختی xx موجودی نقد xx	پرداخت بدهی در دوره پس از تخفیف
موجودی نقد / حساب های پرداختی xx موجودی کالا xx سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده xx	موجودی نقد / حساب های پرداختی xx برگشت از خرید و تخفیفات xx سایر حساب های دریافتی - مالیات بر ارزش افزوده xx	دریافت تخفیف به دلیل عدم برگشت کالا (تخفیف نابابی)

۱) مبلغ موجودی نقد / حساب های پرداختی شامل مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات (قیمت تمام شده کالاهای برگشتی) و مبلغ مالیات بر ارزش افزوده کالای برگشتی می باشد:

$$\text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} = \text{مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات} + \text{مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات} \times \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده}$$

۲) معادل قیمت تمام شده کالاهای برگشتی به حساب برگشت از خرید و تخفیفات منظور می شود.

۳) مبلغ مالیات بر ارزش افزوده مربوط به برگشت از خرید و تخفیفات به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} = \text{مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات} \times \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده}$$

۴) همان طور که گفته شد، مالیات بر ارزش افزوده براساس مبلغ خرید کالاهای برگشتی محاسبه و منظور می شود. بنابراین مغایرات نرخ انبار تأثیری روی این حساب ندارد.

۵) برای کالاهای مشمول مالیات بر ارزش افزوده، هنگام تسویه بدهی در دوره تخفیف، حساب مالیات بر ارزش افزوده نیز به میزان درصد تخفیفات نقدی تعدیل (بستانکار) می شود.

$$\text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} = \text{مبلغ تخفیفات نقدی خرید} \times \text{مبلغ مالیات بر ارزش افزوده}$$

برداشت (مصرف) کالا توسط مالکین و امد تجاری:

ممکن است یکی از دلایل فروج کالا از انبار، برداشت کالا توسط مالکین برای مصارف شفصی باشد. اگر کالای برداشت شده، مشمول مالیات بر ارزش افزوده نباشد، در این صورت معادل بهای تمام شده کالای برداشت شده، مساب برداشت بدهکار و مساب فروش کالا بستانکار می شود. ماهیت مساب برداشت، بدهکار می باشد.

***در صورتی که کالا مشمول مالیات بر ارزش افزوده باشد، هنگام برداشت کالا، همانند فروش باید مالیات بر ارزش افزوده آن منظور شود.**

طبق قانون مالیات بر ارزش افزوده، عرضه کالا در این قانون، انتقال کالا از طریق هر نوع معامله است.

تبصره:

کالاهای مشمول مالیات موضوع این قانون که توسط مؤدی خریداری، تمصیل یا تولید می شود، در صورتی که برای مصارف شفصی برداشته شود عرضه کالا به فود ممسوب می شود و مشمول مالیات فواهد شد. در صورتی که عرضه کالا به فود برای استفاده شغلی باشد مشمول مالیات فواهد شد.

صدور سند مسابرداری برداشت کالا در سیستم ادواری برای کالای مشمول مالیات بر ارزش افزوده:

شماره سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:		شرکت ...		سند حسابداری		تاریخ سند:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)				
		برداشت		xx					
		فروش کالا			xx				
		سایر حساب های پرداختنی - مالیات بر ارزش افزوده			xx				
جمع:				xx	xx				
شرح سند:									

صدور سند مسابرداری برداشت کالا در سیستم دائمی برای کالای مشمول مالیات بر ارزش افزوده:

شماره سند:		شماره صفحه دفتر روزنامه:		شرکت ...		سند حسابداری		تاریخ سند:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)				
		برداشت		xx					
		فروش کالا			xx				
		سایر حساب های پرداختنی - مالیات بر ارزش افزوده			xx				
		بهای تمام شده کالای فروش رفته		xx					
		موجودی کالا			xx				
جمع:				xx	xx				
شرح سند:									

مبلغ برداشت شامل بهای تمام شده و مالیات بر ارزش افزوده است و فروش بر اساس بهای تمام شده ثبت می شود.

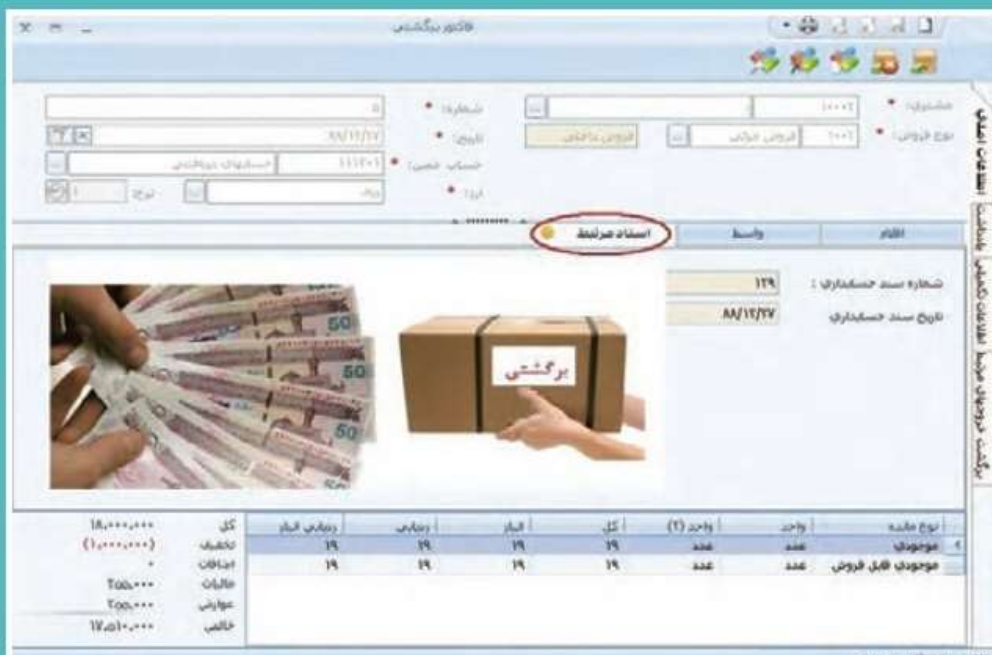
****در سیستم دائمی اگر مشتمص شود که برداشت کالا از کدام فرید بوده است، ثبت اول بر اساس قیمت فرید و ثبت دوم مطابق با کارت مساب کالا فواهد بود، در غیر این صورت مبلغ هر دو ثبت با توجه به رقم درج شده در کارت مساب کالا ثبت می شود.**

****برداشت شفصی در کارت مساب کالا در قسمت صادره درج و همانند فروش با آن برفورده می شود.**

****برداشت شفصی در کارت مساب کالا در قسمت صادره درج و همانند فروش با آن برفورده می شود.**

پودمان ۵

حسابداری تعدیلات فروش کالا

کالای برگشتی قابل اصلاح برای اصلاح ارسال می‌شود، ولی با کالای برگشتی غیر قابل اصلاح به‌عنوان ضایعاتی برخوردار و رسید ضایعات صادر می‌گردد.

معمولاً پس از بررسی و تأیید کالای برگشتی، مجوز برگشت از فروش توسط واحد فروش صادر می‌شود و کالا مجدداً وارد انبار می‌شود. انباردار نیز باید نسبت به تهیه رسید برگشت از فروش (رسید انبار) اقدام نماید سپس فاکتور برگشت از فروش توسط واحد فروش که مبنای برای صدور سند مسابرداری می‌باشد، تنظیم شود.

مساب برگشت از فروش و تففیقات:

مبلغ برگشت از فروش در سیستم های ثبت ادواری و دائمی در بدهکار مساب به نام **مساب برگشت از فروش و تففیقات** ثبت می‌شوند.

برگشت از فروش و تففیقات از اقلام کاهنده فروش محسوب و از فروش نافلص کسر می‌شود تا فروش فلص مناسبه گردد.

صدور سند مسابرداری برگشت از فروش کالاهای غیرمشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم ادواری:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمانت:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تففیقات		xx	
		موجودی نقد / حساب‌های دریافتی			xx
جمع:				xx	xx

شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته

صدور سند مسابرداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم ادواری:

هنگام برگشت از فروش و تخفیفات، مساب های عوارض و مالیات بر ارزش افزوده به میزان کلای برگشتی تعدیل (بدهکار) می شوند.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات ^(۱)		xx	
		سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده ^(۲)		xx	
		موجودی نقد / حساب های دریافتی ^(۳)			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت برگشت کلای فروش رفته					

- ۱ معادل قیمت کالاهای برگشت شده، حساب برگشت از فروش و تخفیفات بدهکار می شود.
- ۲ نرخ مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات = مبلغ مالیات بر ارزش افزوده
- ۳ مبلغ موجودی نقد / حساب های دریافتی را می توان به صورت زیر محاسبه نمود:

(مجموع نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات) + مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات - موجودی نقد / حساب های دریافتی

صدور سند مسابرداری برگشت از فروش کالاهای غیر مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم دائمی:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		xx	
		موجودی نقد / حساب های دریافتی			xx
		موجودی کالا		xx	
		بهای تمام شده کلای فروش رفته			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت برگشت کلای فروش رفته					

صدور سند مسابرداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم دائمی:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		xx	
		سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		xx	
		موجودی نقد / حساب های دریافتی			xx
		موجودی کالا		xx	
		بهای تمام شده کلای فروش رفته			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت برگشت کلای فروش رفته					

برگشت از فروش در سیستم دائمی:

کالاهای برگشتی توسط فریدار در **ستون صادره (فروش) کارت مساب کالا به صورت منفی درج می شوند.**

این کالاها با همان نرخی که از انبار صادر شده، دوباره به مساب موجودی ها برگشت داده می شود. در صورتی که در **زمان صدور، کالا با چند نرخ صادر شده باشد، در زمان برگشت**

بر اساس **آخرین نرخ های روز صدور از انبار(صرف نظر از روش)، قیمت گذاری می شود.**

برگشت از فروش باعث **افزایش تعداد و بهای تمام شده موجودی ها و کاهش بهای تمام شده کالای فروش رفته می شود.**

اگر کالای برگشتی سالم باشد برای فروش بعدی در اولویت قرار می گیرد، اما اگر کالای برگشتی معیوب و **غیر قابل فروش** باشد به عنوان ضایعات برغورد شده و از مساب ها

فارج می شود.

تفهیفات فروش و انواع آن:

۱- تخفیف تجاری	● در دفاتر ثبت نمی شود.
۲- تخفیف توافقی (چانه زنی)	● در دفاتر ثبت نمی شود.
۳- تخفیف نقدی	● در سیستم های ادواری و دائمی در حسایی به نام «تفهیفات نقدی فروش» ثبت می شود.
۴- تخفیف نابابی (عیب و نقص)	● در سیستم های ادواری و دائمی در حسایی به نام «برگشت از فروش و تفهیفات» ثبت می شود.

اعطای هرگونه تخفیف باید در چهارچوب آیین نامه ها و مصوبات واحد تجاری باشد.

تفهیف تجاری:

فروشندگان ممکن است این تفهیف را برمسب تعداد کالا، ارزش ریالی کالاها، فروش های جزئی، عمده، فروش به کارکنان و همکاران شرکت و یا فروش در مکان ها و شعبه

های مختلف به مشتریان فود اعطا کنند. زمانی که این تفهیف اعطا می شود، مبلغ آن قبل از رسیدن به قیمت صورتمساب کسر و مبلغ فروش پس از کسر تفهیف در دفاتر

ثبت می شود. بنابراین هیچ ثبتی برای مبلغ تفهیف در دفاتر صورت نمی گیرد.

تفهیف توافقی(چانه زنی):

این تفهیف نیز بر اثر توافق و چانه زدن طرفین مشخص و در دفاتر هیچ یک ثبت نمی شود.

تفهیف نقدی:

این نوع تفهیف از طرف فروشنده در مورد فروش های نسبه برای پرداخت زودتر از موعد مقرر به فریدار اعطا می شود. **تفهیف نقدی در دفاتر فریدار و فروشنده ثبت می شود.**

فروش کالا همانند فرید کالا با شرط تفهیف نقدی به دو روش **خالص و نافالص** قابل ثبت است.

در روش **خالص** هنگام فروش، مبلغ تفهیفات نقدی از مساب فروش و مساب های دریافتنی کسر می شود و این مساب ها به مبلغ خالص ثبت می شوند.

در روش **نافالص**، هنگام فروش مساب فروش و مساب های دریافتنی معادل قیمت فاکتور و بدون کسر تفهیفات نقدی ثبت می شوند. از لحاظ تئوری روش خالص نسبت به

روش **نافالص**، روشی مطلوب تر است.

در روش **نافالص** در صورتی که فروشنده طلب فود را در دوره تفهیف دریافت نماید، مبلغ تفهیف نقدی **(در هر دو سیستم دائمی و ادواری) در دفاتر فروشنده به بدهکار مساب**

تفهیف نقدی فروش منظور می شود.

تفهیفات نقدی فروش از ارقام کاهنده فروش محسوب می شوند و از فروش **نافالص** کسر می شود تا فروش خالص مماسبه گردد.

کدام یک از تخفیفات زیر در دفاتر خریدار و فروشنده ثبت می شود؟

ردیف	نوع تخفیف	در دفاتر خریدار		در دفاتر فروشنده	
		ثبت می شود	ثبت نمی شود	ثبت می شود	ثبت نمی شود
۱	تخفیف تجاری				
۲	تخفیف توافقی				
۳	تخفیف نقدی				
۴	تخفیف ناپایی (عیب و نقص)				

ریال	کل فروش (فروش ناخالص)
xx	کسر می شود: برگشت از فروش و تخفیفات
(xx)	تخفیفات نقدی فروش
(xx)	فروش خالص
xx	

صدور سند مسابرداری تخفیفات نقدی فروش (دریافت طلب در دوره تفهیف) در صورتی که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت.... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد		xx	
		تخفیفات نقدی فروش		xx	
		حساب های دریافتی			xx
جمع:					
xx					
شرح سند: بابت دریافت طلب در دوره تخفیف					

صدور سند مسابرداری تخفیفات نقدی فروش (دریافت طلب در دوره تفهیف) در صورتی که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد		xx	
		تخفیفات نقدی فروش		xx	
		سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		xx	
		حساب های دریافتی			xx
جمع:					
xx					
شرح سند: بابت دریافت طلب در دوره تخفیف					

تفصیف نابابی (تفصیف به علت عیب و نقص کالا):

در صورتی که عیب و نقص کالا جزئی باشد، ممکن است فریدار کالاها را نگهداری و در عوض به جای برگشت کالا، مبلغی تفصیف درخواست نماید و یا اینکه خود فروشنده برای پذیرفتن کالای معیوب توسط فریدار، مبلغی را به عنوان تفصیف به وی اعطا کند، به این گونه تفصیفات که به علت عیب و نقص کالا اعطا می شود، تفصیفات نابابی فروش می گویند.

مبلغ تفصیف نابابی، در هر دو سیستم ادواری و دائمی، به بدهکار مساب برگشت از فروش و تفصیفات منظور می شود. در این حالت در سیستم دائمی، چون کالایی از طرف فریدار برگشت داده نشده، مساب های موجودی کالا و بهای تمام شده کالای فروش رفته تعدیل نمی شوند.

تفصیفات نقدی فروش و تفصیفات نابابی فروش در کارت مساب کالا ثبت نمی شوند. چون تأثیری در بهای تمام شده کالای فروش رفته ندارند. اما تعداد برگشت از فروش در کارت مساب کالا ثبت می شود، چون باعث کاهش بهای تمام شده کالای فروش رفته می شود.

در سیستم دائمی:

- الف) هنگام برگشت از فروش، حساب «بهای تمام شده کالای فروش رفته»، کاهش می یابد ، افزایش می یابد ، تغییر نمی کند .
- ب) هنگام اعطای تخفیف به علت معیوب بودن کالا، حساب «بهای تمام شده کالای فروش رفته»، کاهش می یابد ، افزایش می یابد ، تغییر نمی کند .

ردیف	رویداد	ستون وارده		ستون صادره		هیچ کدام
		اضافه می شود	کسر می شود	اضافه می شود	کسر می شود	
۱	خرید کالا					
۲	هزینه حمل کالای خریداری شده					
۳	فروش کالا					
۴	برگشت از فروش					
۵	پیش پرداخت خرید کالا					
۶	تفصیفات نقدی فروش					
۷	هزینه حمل کالای فروش رفته					
۸	اعطای تخفیف به علت معیوب بودن کالا					
۹	برگشت از خرید					

سیستم دائمی	سیستم ادواری	رویداد
برگشت از فروش و تخفیفات xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی xx	برگشت از فروش و تخفیفات xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی xx	برگشت از فروش
موجودی کالا* xx بهای تمام شده کالای فروش رفته xx		
موجودی نقد xx تخفیفات نقدی فروش xx حساب های دریافتی xx	موجودی نقد xx تخفیفات نقدی فروش xx حساب های دریافتی xx	دریافت طلب در دوره تخفیف**
موجودی نقد xx حساب های دریافتی xx	موجودی نقد xx حساب های دریافتی xx	دریافت طلب بعد از دوره تخفیف
برگشت از فروش و تخفیفات xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی xx	برگشت از فروش و تخفیفات xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی xx	اعطای تخفیف به دلیل عدم برگشت کالا (تخفیف نابابی)

* همان طور که قبلا گفته شد در سیستم دائمی مبلغ موجودی کالا از کارت حساب کالا استخراج می شود.
** از حساب تخفیفات نقدی فروش تنها زمانی استفاده می شود که دریافت طلب در دوره تخفیف صورت گیرد. در صورتی که فروشنده طلب خود را بعد از دوره تخفیف دریافت نماید، موجودی نقد بدهکار و حساب های دریافتی بستانکار می شود.

برگشت کالای فروخته شده و اعطای تخفیف به علت معیوب بودن کالا ماهیت یکسانی دارند. هر دو باعث کاهش فروش از یک طرف و کاهش موجودی نقد و یا حساب های دریافتی از طرف دیگر می شوند.

سیستم دائمی	سیستم ادواری	رویداد
برگشت از فروش و تخفیفات xx سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی xx موجودی کالا xx بهای تمام شده کالای فروش رفته xx	برگشت از فروش و تخفیفات ⁽¹⁾ xx سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده ⁽²⁾ xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی ⁽³⁾ xx	برگشت از فروش
موجودی نقد xx تخفیفات نقدی فروش xx سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده xx حساب های دریافتی xx	موجودی نقد xx تخفیفات نقدی فروش xx سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده ⁽²⁾ xx حساب های دریافتی xx	دریافت طلب در دوره تخفیف**
موجودی نقد xx حساب های دریافتی xx	موجودی نقد xx حساب های دریافتی xx	دریافت طلب در دوره پس از تخفیف
برگشت از فروش و تخفیفات xx سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی xx	برگشت از فروش و تخفیفات xx سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده xx موجودی نقد/ حساب های دریافتی xx	اعطای تخفیف به دلیل عدم برگشت کالا (تخفیف نابابی)

- ۱] معادل قیمت فروش کالاهای برگشتی به حساب برگشت از فروش و تخفیفات منظور می شود.
- ۲] مبلغ مالیات بر ارزش افزوده مربوط به برگشت از فروش و تخفیفات به صورت زیر محاسبه می شود:
 نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات = مبلغ مالیات ارزش افزوده مربوط به برگشت از فروش و تخفیفات
- ۳] مبلغ موجودی نقد / حساب های دریافتی شامل مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات (معادل قیمت فروش) و مبلغ مالیات بر ارزش افزوده کالای برگشتی می باشد:
 (نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات) + مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات = موجودی نقد / حساب های دریافتی
- ۴] برای کالاهای مشمول مالیات بر ارزش افزوده، هنگام تسویه بدهی در دوره تخفیف، حساب مالیات بر ارزش افزوده نیز به میزان درصد تخفیفات نقدی، تعدیل (بدهکار) می شود:
 نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times مبلغ تخفیفات نقدی فروش = مبلغ مالیات بر ارزش افزوده مربوط به تخفیفات نقدی فروش

در سیستم دائمی، رویدادهای فوق در مساب موجودی ها ثبت و بهای تمام شده کالای فروش رفته مستقل از میزان موجودی ها تعیین می شود. در هر دو سیستم دائمی و ادواری، از تفاوت بین فروش فالص و بهای تمام شده کالای فروش رفته، سود (یا زیان) ناخالص به دست می آید.

نحوه محاسبه سود یا زیان ناخالص:

<u>ریال</u>	<u>ریال</u>	
xx		فروش خالص
	(xx)	کسر می شود: برگشت از فروش و تخفیفات
	<u>(xx)</u>	تخفیفات نقدی فروش
xx		فروش خالص
<u>(xx)</u>		کسر می شود: بهای تمام شده کالای فروش رفته
<u>xx</u>		سود (زیان) ناخالص

- با توجه به مطالب گفته شده، جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید (از چپ به راست)
- ۱] فروش خالص = - - فروش خالص
- ۲] بهای تمام شده کالای فروش رفته = سود ناخالص -
- ۳] بهای تمام شده کالای آماده برای فروش = + موجودی کالای ابتدای دوره
- ۴] = برگشت از فروش و تخفیفات + تخفیفات نقدی فروش + فروش خالص
- ۵] فروش خالص = بهای تمام شده کالای فروش رفته +
- ۶] = تخفیفات نقدی فروش - فروش خالص - فروش ناخالص
- ۷] = موجودی کالای پایان دوره - بهای تمام شده کالای آماده برای فروش
- ۸] بهای تمام شده کالای فروش رفته + موجودی کالای پایان دوره = بهای تمام شده کالای خریداری شده +

مشخص نمایید که در سیستم دائمی، کدام یک از رویدادهای زیر باعث افزایش یا کاهش موجودی کالا می‌شود و یا تأثیری بر آن ندارد.

ردیف	رویداد	افزایش	کاهش	بی‌تأثیر	علت
۱	برگشت از خرید		✓		چون خروج کالا (به علت برگشت به فروشنده) باعث بستانکار شدن حساب موجودی کالا می‌شود
۲	تخفیفات نقدی خرید				
۳				
۴	تخفیفات نقدی فروش			✓	
۵	هزینه حمل کالای خریداری شده				
۶				
۷	تخفیف ناپایی خرید				
۸	فروش کالا				
۹				
۱۰	هزینه حمل کالای فروش رفته				
۱۱				
۱۲	تخفیف ناپایی فروش				
۱۳	پیش‌دریافت فروش				

ماهیت هر کدام از حساب‌های زیر را مشخص نمایید،

ردیف	نام حساب	ماهیت (مانده)	
		بدهکار	بستانکار
۱	خرید کالا	✓	
۲	موجودی کالا		
۳	پیش‌پرداخت‌ها		
۴	هزینه حمل کالای خریداری شده		
۵	حساب‌های پرداختی		
۶	حساب‌های دریافتی		
۷	پیش‌دریافت‌ها		
۸	فروش کالا		
۹	برگشت از خرید و تخفیفات		
۱۰	تخفیفات نقدی خرید		
۱۱	برگشت از فروش و تخفیفات		
۱۲	تخفیفات نقدی فروش		
۱۳	هزینه حمل کالای فروش رفته		